

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

35-ше (3579) №,
2022 ий 2 сентябрь,
кугарня.

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

ШКОЛ ПАТЫТ ЛИЙЖЕ ПИАЛАН

Авторын фотожо.

Марий
Элыште
1 сентябрьш-
те 85 тўжем
утла йоча парт
коклашке шин-
чын. Икымше
классыш
9 тўжем утла
ўдыр-рвезе
каен.

1 сентябрь. Ёдыр-влак, мотор сарафаным чиен, ёпышкё ош бантикым пижыктен, школышко вашкат. Рвезе-шамычын капыштышт – чапле костюм, онгыштышт – галстук. Кажныже пеледыш аршашым кучен. Парт коклашке икымше гана шичше-влак икымше туныктышышт дене

вашлиймашым чон вургыжын вученыт. Йошкар-Ола гыч Арина Александрова тиде тат марте мыняр кече кодмым шотлен.

– Ёдырнам йочасадыш шукерте огыл ужатымыла чучеш. Тений тунемше-влак радамышкат ушныш (снимкыште). Чонышто тургыжланымаш оза-

лана: у вер, у ен-влак, туныктышо дек тунемман, мёнгысё пашам кажне кечын ыштыман... Вес могырым ончалаш гын, Арина школлам ямде: лудын, возен, шотлен мошта, – ойпат самырык ачава Ирина ден Алексей Александровмыт.

Арина 19-ше номеран школыш каен гын, Александра шўжарже – 61-ше номеран «Теремок» йочасадыш. Чыпан йывыртеныт. Шинчымаш кече – уло ешлан пайрем.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ПОДПИСКЕ

1 сентябрь гыч 2023 ийын икымше

пелийжылан подписке

Индекс – П4696.

тургым тўналын. «Ямде лий»

газетлан возалташ вашкыза.

Ак – 403 тенгеат 32 ыр.

Индекс –
ПМ874.

«Ямде лий» + «Кугарня» –
977 тенгеат 22 ыр.

Рекламе.

Шинчымаш кече да у тунемме ий тунгалме дене шокшын саламлем!

1 сентябрь – куан, тургыжланымаш дене темше, йолташ-влак дене вашлиймашым полеклыше пайрем.

Парт коклашке икымше гана шичше йоча-влакпан тиде кече поснак пиалан, онгай да кучымо. Нуно кумда ипыш корныш да орыктарыше школ туняшке икымше ошкылым ыштат.

Пайрем кечын педагог ден наставник-влакпан полеклаптыше шуко поро мут йонга.

Марий Эл Республикысе Правительстве образований сферлан полшен да полшаш тунгалеш. Тунемме тонеж-влакым чоғена да уэмдена. У программ, эн сай технологийым ипышыш шынгарена, келге шинчымашым налаш да туныкташ чыла йоным ыштена.

Лектышан да поян тунемме идалыкым, сенгымашым, тазалыкым, поро кумылым тыланем.

Марий Эл Республикым Вуйлатышын пашажым жаплан шуктышо Ю.В.ЗАЙЦЕВ.

Российысе увер

7 ияш деч кугурак ийготан ег-влак **«Диалог с окружающим миром: нарисуй, покажи, расскажи»** всероссийский конкурсышко ушнен кертыт. Түрпө йоным кучылтын, шке кундемысе сорап верпа дене палдарыман. Йодмашым vernadsky.ru сайтыш **15 сентябрь марте** колтыман.

12-16 ияш удыр-рвезе-влакым **«Классная сказка»** всероссийский сыпнымут конкурсышто мастарлыкыштым тергаш ужит. Келшыше произведенийым ойырен, сценкым түшкан шынден, ик минуташ роликым войзыман. Түрыс увер – tuntuk.ru сайтыште.

У тургым – у спектакль

3 сентябрьште Марий самырык театр В.Красовскийын пьесыж почеш шындыме «Пётр и Феврония» спектакль дене у тургым почеш. 5 сентябрьште йоча-влакпан «Сказки дядюшки Римуса» йомакым ончыктат **(снимкыште)**. Спектакльым серызе, фольклорист Джоэль Харрисын кумдан палыме произведенийлаж почеш чонымо. Рывыж, Маска, Пире, Кролик, Ужа-

ва, Черепахе ден Пёрткайык удыр-рвезе-влакым йомак туняшке ужит. Чоя Кролик чыланштым ондалынеже. Тиде мо дене мучашлалтеш? Вашмутым спектаклыш толмеке муаш лиеш.

У тургымашто тыгак «Лаяюкай агур», «Капитанская дочка», «Ик ялыште – кум сун» да моло спектакльым калык ончыко луктыт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.

1-9 сентябрьште «Знание» Россия об-ществе **«Поделись своим Знанием»** всероссийский акцияш эртара. Тунг шонмашыже – самырык-влакпан чын да пайдале шинчымашым пуаш. Түрыс увер – znanierussia.ru сайтыште.

Увер

22 август гыч 22 сентябрь марте Марий Эл Республикыште **йоча-влакын лудыкшыдымылыкышт** месячник эртаралтеш. Кужу каныш деч вара икшыве-влакпан корнышто коштмо правил-влакым ушештарыман, илышлан лудыкшо пийме годым шкем чын кучымо нерген умылтарыман.

Историйым шергалына

1945 ий 3 сентябрьште Японийын сеналтмышж нерген актеш кидпалым пыштеныт. Туге Кокылшо тунямбал сар мучашлалтын.

8 сентябрь Россияште Воин чап кече семын палемдалтеш. 1812 ий ты кечын Бородино села воктене пеш кугу крдалмаште генерал М.И.Кутузовын вуйлатыме руш армий француз-влакым сенен.

Марий Элысе увер

Москошто **«Русское поле»** регион-влак кокласе усталык фестиваль эртаралтын. Тушто **«Марий Эл»** кугижаныш куштышо ансамбль мастарлыкышым ончыктен да **«Лучший хореографический коллектив»** тагасыште кокымшо верым сенен налын.

Йоча да самырык-влакпан **«Роза ветров»** рүдер **«Край родной, навек любимый»** проектым увертарен. Географийым, историйым, физкультурым туныктышо дене пырля ик-кок кечаш походыш лекман. Эн шуко йодмашым колтышо район сенгышыш лектеш.

«Ида тургыжлане – чыла сай»

«Доверие» республикысе рүдерын психолог-педагогшо Т.О.СОЛОВЬЁВА (снимкыште) тидын шотышто икмыняр ой-кагашым пуа:

– Икымше арняште йоча моткоч ноя: у кече радам, тургыжланымаш, у вер, у ег-влак, шуко увер... Ик верыште шинчыме ок шу, чон куржталаш йодеш. Икшывыдан кумылжо писын вашталтеш, шортеш гын, ида өр. Тыгак лийшаш. Школ деч вара шер теммешке куржталаш, малаш чаракым ида ыште. Йоча-влак шым ий деч вара веле иктаж-мом күштен каласымым умылаш тунемыт. Мутлан, туныктышо «Тетрадъым почса» манеш гын, южыжо огешат тарване. «Маша, тетрадетым поч» манын күштен ойлат

гын веле, йоча «помыжалтеш». Садлан мӱнгышто модыш-влак дене школла модаш уто ок лий. Туныктышын йӱкшӱ, капкылже, койыш-шоктышыжо аван деч ойыртемалтыт гын, икшыве лӱдын кертеш. Садлан тыге умылтарыман: «Туныктышо кугу йӱкын ойлагын, тудо ынеж вурсо, чылан колза да умылызаманын тырша». Йоча-влак пырля тунемме йолташышт

дене вашкылым писынрак муышт манын, модмо верлаште вашлийман, унала ўжман. Кыл пенгыдеммеке, школышко каяш кумылышт утларак лиеш. Каныш деч вара, шочмын, икшыве ача-ава деч ынеж ойырло. Тыгай годым шкендан браслетдам, кулондам але вес арвердам пуэн колтыман. Южо йоча школысо шонданыш каяш өреш, урок гыч йодын лекташ вожылаш. Тидым тыланда ончылгоч умылтарыман. Икшывыда ик верыште шинчен огеш керт гын, туныктышо дек лишкырак шындаш йодман. Школ деч вара кече кузе эртыме, мо келшыме нерген пален налман. Кӱлеш ой-кагашым пуаш тыршыман. Мӱнгысӱ пашам эн ончыч пырля ыштыман. Жап эртымеке, шкевуя умылаш, шонаш туныктыман. Тӱналгыштак тӱрлӱ кружок ден секцийыш колташ тыршыман огыл. Уто гана тургыжланаш ок кӱл, чыла сай лиеш манын ўшаныман.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

**3 сентябрь – Терроризм
ваштареш кучедалмаште
икоян улмо кече.**

Российыште тиде кече 2005 ий гыч палемдалтеш. Тудо 2004 ий 1-3 сентябрьыште Беслан олаште (Йӱдвел Осетий) лийше шучко событий-влак дене кылдалтын. Шинчымаш кечын 1-ше номеран школыш боевик-влак кудал пуреныт да пуйкалаш тӱнгалыныт. Нуно тӱжем утла еным (утпаракше йоча-влак) заложникиш напыныт. Спортзалыш петыреныт да кум кече кученыт. Нуно ик чӱчалтыш вӱдым подыл кертыв огытып. Тидым шарнен, 3 сентябрьыште «Капля жизни» всероссийский акцияым эртарат. Кидкопашке вӱдым напын, пеледышыш шават.

Кином войзеныт

21-24 августышто Марий Турек район Сардаялыште социальный кином войзеныт. «Образ жизни» поро кумылым ончыктымко фонд да «Мы в кадре» российысе медиаволонтер-влакын школышт тиде проектым илышыш шынгарат. Сардаял да Тат-Китне школласе тунемше-шамыч профессионал-влак дене пырля сценарийым возеныт, войзалтыныт, ужашлам программе полшымо дене ушеныт. Ямде роликым калыклан ончыктеныт.

– Школна арам огыл «Мы в кадре» маналтеш. Ме чоным тургыжландарыше йодышлам раш ужына. Нунын нерген ролик полшымо дене каласкалена. Тыгай пашалан йоча-влакым туныктена, – ойла «Образ жизни» фондын директоржо Елена Береговая.

Х.ГЕННАДЬЕВА.

**Шонымаш келге уш гыч,
а йӱк яндар чон гыч лектеш...**

В.КОСОРТОВ.

Фотом интернет гыч налме.

Илыш вашталтышым темла

«Об образовании в РФ» законыш тӧрлатымаш-влакым пуртымо. Нуно 2022 ий 1 сентябрь гыч илышыш шындалартыт. Вашталтыш-влак тунеммаште веле огыл палдырнат. Йоча-влакым патриотизм шӱлышеш виягдымашлан кугу тӱткыш ойырап-теш. Тидлан туныктышо, тунемше да ача-ава-влак ямде лийшаш улыт.

Уэш тисте лойга

Йоча-влак, ты гана Шинчымаш кече пайремда ойыртемаптын эртыш, очыни: Кугыжаныш тистым нӧлтышт да Кугыжаныш гимным йонгалтарышт. Тыге ончыкыжым каныш кече деч вара кажне у тунемме арням вашлийыда. Кугыжаныш пайремым, тӱрлӧ тагасымашым, конкурсым тыгак эртареда. Сандене гимнын шомакшым наизусть тунемза.

Икымше класс гыч — историй

ФГОС-ышто ик эн тӱн вашталтыш — икымше классын тунемме программашке историй дене темевлакым пуртымаш. Изирак ийготан-влаклан Российын историйже дене посна урок лий. «Окружающий мир» да «Основы религии и светской этики» урокпаш историй дене кылдалтше темевлакым пуртат. Тоштерлаш да ончерлаш кошташ тӱналыт.

10-11-ше класслаште тунемше-влаклан «Россия в мире» ужашыш «Россия — моя история» курсым ешарат.

У тунемме

У тунемме идалык тӱналын. Икшыве-влак кужу каникул деч вара парт коклашке уэш шинчыныт. Кӧ гын икымше гана школ омсам почын пурен. Нунын ача-аваштын чоныштышт могай шижмаш озалана? Икшыве-влакын кумылышт могай? Тидын нерген мыланна каласкалышт.

Парт
коклашке —
икымше
гана

К.В.АНТРОПОВА (Шернур район):

— Кирилл эргым 1-ше номеран Шернур школыш каен. Чонышто тургыжланымаш, лӱдмаш озаланат. У тунемме идалык деч чыла сайым гына вучем. Ача-ава-влаклан чытышым, улылымашым, пенгыде тазалыкым тыланем. Йоча-влак ӧрканьыде, кыртмен тунемышт, сеҥымашышт дене куандарышт. Тунемме корнышт куштылго лийже.

Фотом еш
архив гыч
налме.

Увер

1 сентябрьыште Медведево посёлкышто 4-ше номеран у школым почыныт. Тудым 825 йочалан келыштарыме. Марий Элыште кок ий жапыште эше ныл у школым чонен шуктат: Йошкар-Олаште 825 да 1100 веран кок школ, Килемар район Кугу Памъялыште 60 веран тунемме тӧнеж, Медведево район Руэм посёлкышто 725 веран школ.

Куан кече

Школыш кайыме татым изин-кугун вученам. 1 сентябрьыште, Шинчымаш кечын, йолташ-влак дене уэш вашлийна. Шер теммешке мутланьшна. Пагалыме туныктышо-влакым ужаш могай куанле ыле. «Тунеммаште — вий», — маныт калыкыште. Садлан

сайын тунемман, у шинчымашым налаш тыршыман. Чыланыштым у тунемме ий дене саламлем. Йоча-влак, туныктышо-шамычым колыштса, кажне урокпаш ямдылалтса.

Юля ЯГОДАРОВА.
Советский, Кельмаксола.

Парт
коклашке —
икымше
гана

Фотом еш
архив гыч
налме.

В.Г.НИКОНОВА (Йошкар-Ола):

— Ксюша — кумшо икшыве-м. Школышко йочан икымше гана кайымыж годым кажне гана тургыжланем. Ӱдырем рӱдоласе 3-шо номеран школышто тунемаш тӱналеш. Икымше сентябрьым моткоч вучен. Эсогыл кажне кечым шотлен. Сайын тунемаш тӱналеш манын ӱшанем. Ача-ава-влаклан чытышым да пенгыде тазалыкым тыланем.

ий дене!

➔ 2022-2023 ту-
немме ийлан Ма-
рий Элыште «Точка роста»
22 рүдерым, Политехничес-
кий лицей-интернат пелен
«IT-клуб» рүдерым, Йошкар-
Оласе 29-ше номеран школ
пелен «Кванториум» йоча
технопаркым почмо. Тушто
түжemat пеле утла йоча
ешартыш шинчымашым
налеш.

Увер

Йоча йүк Йонга

Жап вашка,
эрта чевер кенеж,
Шортнӧ шыже эркын,
шыпак ошкылеш.
Икшыве йүк дене
класс темеш,
Угыч парт коклашке –
тунемаш күлеш.

У уверым ушышко пыштат,
Туныктышын йодмым
чыланат шуктат.
Мӧнгысӧ пашам
кыртмен ыштат,
А уремышке лекташ
уже жапшат.
Аня ПРОХОРОВА.
1-ше номеран Шернур школ.

➔ «Образова-
ние» нацпроект
почеш респуб-
ликыште але
марте 200 у тунемме
объект пашам тўгалын.
Тушто кум тўжем утла
икшыве тўрлӧ направлений
почеш усталыкшым виянда.

ОБРАЗОВАНИЕ
НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ПРОЕКТЫ
РОССИИ

Т.Э.ВАСИЛЬЕВА (Морко посёлко):

– Елена үдырем посёлкысо
2-шо номеран школын омса-
жым тений икымше гана
почын. 1 сентябрьым изин-
кугун вучен. Пайремыште
почеламутым сылнын лудын.
«Мый «визытанлан» веле
тунемаш тўналам», – ойла.
Тек тыге лиеш. Икшывылан
эвертыш лийын моштыман,
кертме да йӧн лийме семын
полшыман. Тунам гына тудо
кўкшытыш шуын кертеш. У
тунемме ий лектышан
лийже. Йоча-влак тыршен
тунемышт.

Парт
коклашке –
икымше
гана

Уэмдыме ФГОС

Федеральный кугыжаныш
тунемме стандарт (ФГОС)
почеш шинчымашым практи-
кыште кучылт моштымашлан
кугу тўткыш ойыралтеш.
Изирак класслаште тунемше-
влакын программшыкышт
финанс грамотность ешарла-
теш. Ача-ава-влакын йодма-
шыштым шотыш напын, ик-
шыве кокымшо йот йыпмым
тунеммын кертеш. Икмыняр
предмет дене базовый да
келге шинчымашым пуаш
тўналыт.

«Эн күлешан нерген мутланымаш»

Тыге лўмденит у тунемме
ийыште эртаралтшаш класс
шагат-влакым. Туныктышо-
влак йоча-шамыч дене мер-
политике илыш нерген мутла-
наш да самырык тукымым
тургыжландарыше йодыш-
влакым радамлаш тўналыт.

Ешартыш шинчымаш

Искусственный интеллект
дене урокым 3-11-ше класс-
влакын тунемме програм-
мышкышт пуртат. Кызытеш
Российын 70 регионжо гыч
школ-шамыч проектыш ушне-
ныт. Туныктышо-влак шинчы-
машыштым курсышто еша-
рен кертыт.

8-11-ше класслаште тунем-
ше үдыр-рвезе-влаклан ис-
кусственный интеллект дене
всероссийский олимпиадыште
уш-акылыштым тергаш йӧн
пуалтеш. 1 сентябрьыште ре-
гистраций тўналыт.

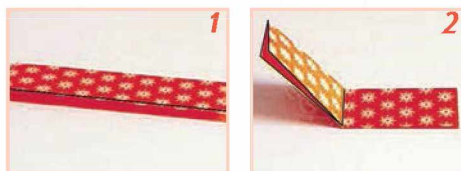
Мо тыгай киноурок?

Российыште «Киноурок-влак»
проектым илышыш шынгда-
рыме. Тўрлӧ ийготан йоча-ша-
мычлан келшыше 42 кино
сниматпыме. 1 сентябрь гыч
школлаште киноурок-влак эр-
таралтыт. Тушто йоча-шамыч
художественный да до-
кументальный кино-вла-
кым ончат да лончылат.

Мастар кид

Йоча-
влак,
кагазым тодыштын,
закладкым ыштыза.

Кажне пий суртан лийшаш

– Елена Андреевна, тендан приютышко пийым конден кодаш лиеш?

– Ме суртдымо пий-влак дене утларак пашам ыштена. Приютыш толаш да ныл йолан йолташым конден кодаш ок лий. Кажне ег суртышкыжо пийым ашнаш налеш гын, тудлан мутым кучышаш, йоратен ончышаш.

– Приютышто могай пий-влак илат?

– Мемнан дек уремыште кучымо пий-шамыч логалыт. Ёмаште 250 наре пий суртым муын. Ме стерилизацийым, вакцинацийым эрта-рена. Нуным пёрт деч посна огына кодо, клеткылаште ашнена. Садлан, мутлан, мопс ден чихуахуам ончаш йонна уке.

– Шуко пийым ашнеда. Тыланда польшкалыше-влак кўлыт, очыни.

«Пий – айдемын эн ўшанле йолташыже» манмым чўчкыдын колына. Туге гынат ялысе да олесе уремлаште суртдымо пий-влакым юзгунам ужына. Нуным озашт молан луктын колта! Ныл йолан йолташ-шамычын пўрымышт нерген огыт шоно мо! Нуно ончыкыжым кузе илаш тўналыт! Нине йодыш-влак чоным тургыжландарат. Куандара, республикыштына поро ег-влак улыт, шагал огыл приют пашам ышта. Тидын да моло нерген Оршанке районысо «Динка» пий приютын директоржо Е.А.СОКОЛОВА (снимкыште) дене мутланышна.

фотом еш архив гыч налме.

– Кўлыт. Нуно приютышто илыше пий-влак нерген уверым соцкыллаш, увер оналаш веранден кертыт. Тыгак мыланна тўрлө эм, кочкыш, шўк мешак, щўяш (ошейник) да молат кўлыт. Иктаж-могай паша дене полшаш кўлеш гын, соцкылысе лаштыкыште увертарена. Приютышто кажне шуматкечын уна кече эртаралтеш. Кумылан-влак пийым эрыкыш лукташ полшен кертыт. Тыге ныл йолан йолташ-шамыч ег дене кылым муын мош-

таш тунемыт. Пелен йоча-влакымат налаш лиеш. Нуным суртвольыкым, янлыкым йораташ изинек туныктыман.

– Тендан деч пийым кузе налаш лиеш?

– Соцкыллаште мемнам муын, возыман але йынгыртыман. Приютыш толмекке, келшыше пийым ойырыман да мўнгтў нангайыман. Закон дене келшышын, у оза дене договорым ыштена.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Пушок

Шуко енын изи йолташыже уло. Мыйын – Пушок пырысем. Тудын пунжо сур тўсан да мамык гай пушкыдо. Шинчашкыже ончалатат, кавам ужат: канде-канде. Кастене шольым-влак Пушокым пеленышт малаш пыштат. Йолташем мыйым утларак йората: мый декем шыпак толеш. Пушок кажне эрдене мемнам школышко ужата да пёртылмынам кечыгут вуча. Кастене туддене пырля модаш келша.

Аня АНДРЕЕВА.

Кужэгер, Шўдымарий.

Сурт-печым орола

Альма пиемым моткоч йоратем. Тудо пеш мотор: тул гай тўсан, кадыр почан, кужу мамык пунан. Альма мыйым, коййола шогалын, кудывечыште вашлиеш, почшым лупша, кочкаш йодеш. Ныл йолан йолташемым пукшем, но кочмыж годым тудо ырла. Альма сурт-печым чот орола: ордыж ег толеш гын, опта, вес пийым кожа. Альма – ушан пий да сай йолташ.

Ульяна ТАНЫГИНА.

Шернур, Кукнур.

«Воктекем, Мухтар!»

Суртышто илыше пийлан тыге кўштен каласемат, вигак воктекем кудал толеш. Тудо пеш ушан. Мухтар канде шинчан, кугу пылышан, шем почан. Ятыр киношто тыгай лўман пий уло. Сандене мыят тыге лўмденам. Араб йылме гыч кусараш гын, «Мухтар» «ойырымо, ўшанле, йолташ» манмым ончыкта. Мухтар кажне эрдене мыйым школыш ужата, кастене вашлиеш. Кугу шинчаж дене ўмбакем ончалешат, пуйто «Вашкерак пёртыл, мый тыйым вучем» манеш.

Яна ДМИТРИЕВА.
Морко, Коркатово.

Шөртнӧ жап

Кенезнаже эртыш, кайыш,
Толын шуо шөртнӧ жап.
Пүртүсна чылт чиялалгыш,
Янлык-влак малаш вашкат.

Йоча-шамыч, куаналын,
Угыч школышко каят.
Шинчымашым сайым налын,
«Визытаным» лач кондат.

Кайык-влакше игышт дене
Шокшо элыш тарванат.
Погыналыт эр эрдене,
Шижын йүштым, чонештат.

Аня АНДРЕЕВА.
Кужэгер, Тошто Йүледүр.

Аламнер

Аламнер курыкыш йол-
таш-влак дене шукерте
огыл миенна. Марлаже Орол
курык маныт. Тудо
Курыкмари районьшто
верланен. Тушко кайымына
годым Юл энер гоч паром
дене икымше гана вонченам.
Курык вуй гыч моткоч сӧрал
вершӧр коеш **(снимкыште)**.
Юл энер кугу тенгызым
ушештара. Кугурак ийготан
ен-влакын акрет годсо жап
нерген каласкалымыштым
колышташ поснак онгай ыле.

Владимир МУХИН.
Кужэгер, Кугу Лаждүр.

курыкыш

Фотом эш
архив гыч
налме.

07/09 18:00

С. Пектеев **Документальный драме**

**ЙЫВАН КЫРЛА.
ПУТӦВКА В ЖИЗНЬ**

shketan.ru/afisha 18+

Рекламе.

Умен шочын

Ме паренгым лукташ тўналына. Мыят пашашке ушне-
нам: погаш полшенам. Кече мучко пўжалтмешке тыршенна.
Кугыең-влакын ойлымыштым сайын шарнем: «Паренге –
кокымшо кинде». Тений тудо умен шочын. Йүштӧ теле деч
лўдаш нимолан.

Морко, Арын.

Тимур СЕМӦНОВ.

Мый паренге
гыч ямдылыме
кеч-могай кочкы-
шым йӧратем,
садлан тудым он-
чен кушташ кўл-
мым раш умы-
лем. Шошым
шындаш, кене-
жым шўкшудым
сомылаш, шыже

велеш кўнчен лукташ да погаш полшем. Тений
паренге сайын шочын. Мыланем янлыккла, ка-
йыккла але иктаж-могай арверла койшо пакча-
саскам кычалаш келша. Тений шўмым муынам.

Алина СУББОТИНА.

2-шо №-ан Морко школ.

Палаш онгай

Ятыр элысе школышто
у тунемме ий 1 сентябрьште
тўналеш. Икмынар вере – 1 январьште.
Южо вере йоча-влак мартыште да августышто
парт коклашке шинчыт.

Сўретым чиялтыза.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Ма-
рий Эл Республикысе
культура, печать да калык-
влакын пашашт шотышто
министерстве, «Кугарня»
газет» кугыжаныш унитар-
ный казна предприятий.

Газетым редакцийште по-
гымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе
Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-
макет гыч савыктыме. Типографийн адресше: 424000,
Йошкар-Ола, Комсомольский урем,112.

Газетым Кыл, информационный те-
хнологий да массовый коммуникаций
сферым эскериме шотышто федераль-
ный службын Юл кундем федеральный
округысо управленийыштыже регис-
трироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьште пуымо.

0+

Печатьш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийн шоныма-
шышт гўрлӧ лийын кертыт. Серыш-
влак мӧнгеш огыт колгалт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийн да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооруженный
Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо пӧрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Йўлам арале – тўвырам пойдаре

Конкурс

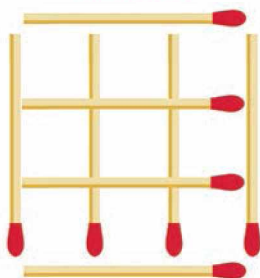
Галина ТРОФИМОВА.
Морко посёлко.

Тушто-влак

Кўшнө ужарге да шөртнъялге, үлнө шуналге да шеме.

Лумат огыл, йўрат огыл – порсынла койын велеш.

Кок шырпым коранген, кум түрлө квадратим ыштыза.

Йоча-влак, түрлө лышашым кучылтын, тыгай аппликаций-шамычим ыштыза.

Мастар кид

Тунемше-влаклан школыш миен шуаш полшыза.

Шотлыза.

Пирамиде кўшыч кузе коеш! Чын вашмутым ончыктыза.

Судоку

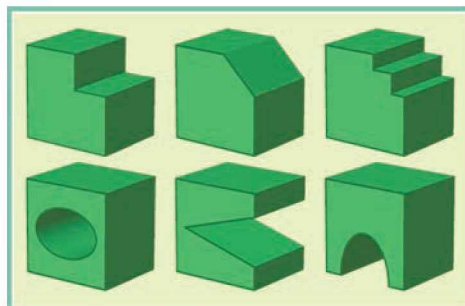
				6	2
9			1		3
		4	9		
	2				5
1		8	7		
			4	3	6
4	7		6	5	
	3	2			1

Кажне радамыште ую пушенгым муза.

Йонгылыш-влакым муза да тёрлыза.

- 8+2>9+1
- 7-2=10-4
- 10+0<6-3
- 8-5>10-7
- 9-6>9-5
- 5+4<2+7
- 5-3=5+3
- 6+0<6-0
- 7-3=10-8
- 3+6>5+5

Кубиклаште могай ужаш-влак огыт сите, ончыктыза.

Интернетесе сўрет-влакым кучылтмо.